

MJA-Sectorrapport 2017

Groenten- en fruitverwerkende industrie

Colofon

Projectnaam: MJA-monitoring 2017
Sector: Groenten- en fruitverwerkende industrie
Datum: 5 september 2018
Status: Definitief*
Kenmerk: TG/GFI/158003
Locatie: Utrecht
Contactpersoon: Guy Gadiot
Ondersteunend adviesbureau: KWA

Inhoud

Hoofdstuk 1. Inleiding	1
Hoofdstuk 2. Overzicht ontwikkeling energieverbruik	1
Hoofdstuk 3. Verklaring verandering energieverbruik	2
Hoofdstuk 4. Stand van zaken energiezorg	3
Hoofdstuk 5. Spiegeling aan de sectordoelstelling	4
Hoofdstuk 6. Resultaten per pijler.....	5
Hoofdstuk 7. Tabellen	7

Samenvatting

Kerngegevens

Sectorgegevens	Groenten- en fruitverwerkende industrie	
Aantal MJA-deelnemers in 2017		16
Aantal beschouwde bedrijven voor 2017 in dit rapport		16
Aantal toetreders in 2017		0
Aantal uittreeders in 2017		0
Werkelijk energieverbruik 2017 (TJ)		2.577

Effecten van maatregelen	2017 t.o.v. 2016	2017 t.o.v. 2005
Procefficiencyverbetering	1,3%	20,9%
Besparing in de keten [TJ]	-16	89
Duurzame energie [TJ]	19	123

Stand van zaken energiezorg	
Aantal MJA-deelnemers met een energiezorgplicht	16
Waarvan met een volwaardig energiezorgsysteem	12
Waarvan zonder volwaardig energiezorgsysteem	4

Resultaten

Energieverbruik

Het totale werkelijke energieverbruik van de sector bedroeg 2.577 TJ in 2017. Dit is ongeveer 3,4% hoger dan in 2016.

Uitvoering van het meerjarendoelstelling van de sector

In de energie-efficiencyplannen (EEP's) heeft de sector toegezegd maatregelen te treffen die in 2020 tot een jaarlijkse besparing van 245 TJ leiden. Na een jaar bedraagt het jaarlijkse effect van maatregelen 36 TJ. Hiermee is 15,0% van de sectordoelstelling gerealiseerd.

Energiebesparing in het proces

Procesmaatregelen in 2017 hebben een besparing van 33 TJ opgeleverd. De belangrijkste procesmaatregelen zijn:

- Vernieuwen stoomketel 10 TJ
- Renoveren vrieszaal 3 TJ
- Condenspotten doormeten en indien nodig vervangen 2 TJ
- Optimaliseren nieuwe waterzuivering 1,5 TJ

Energiebesparing in de keten

Ketenmaatregelen hebben in 2017 een totale besparing van 94 TJ opgeleverd. De belangrijkste ketenmaatregelen zijn:

- Gebruik van PET-flessen i.p.v. PE-flessen 50 TJ
- Reststromen naar vergister 7 TJ
- Hergebruik PE-folie 6 TJ
- Recyclen van verpakkingsfolie 3 TJ

Inzet duurzame energie

De totale inzet van duurzame energie in de sector bedraagt 129 TJ in 2017. Naast de inkoop van duurzame energie zijn de belangrijkste duurzame-energiemaatregelen:

- Gebruik zelf opgewekte elektriciteit uit biogas met WKK
- Gebruik zelf opgewekte warmte uit biogas met WKK

Energiezorg

- Aantal deelnemers met een energiezorgplicht: 16
- Aantal deelnemers met een volwaardig energiezorgsysteem: 12
- *Waarvan gecertificeerd voor ISO 50001:* 0
- *Waarvan gecertificeerd voor ISO 14001 met energieparagraaf:* 4
- *Waarvan alle basischeck-energiezorgvragen positief beantwoord:* 8
- Aantal deelnemers zonder volwaardig energiezorgsysteem: 4

Vooruitblik

Algemene ontwikkelingen

De groenten- en fruitverwerkende industrie staat er goed voor. De doelen die de industrie voor ogen heeft zijn helder: het bevorderen van de consumptie van verwerkte groenten en fruit en het creëren van een brancheorganisatie die daaraan een actieve bijdrage aan levert.

Er is veel goed nieuws. De consumptie van verwerkte groenten en fruit is stabiel. Ook de agenda die moet zorgen voor een hogere consumptie is veelbelovend. Er zijn tal van manieren om positief te communiceren over vers verwerkte groenten. Zo is het afgelopen jaar veel gewerkt om zout en suiker te verminderen in verwerkte groenten in glas en blik. De resultaten zijn goed en men streeft naar een nog verdere vermindering. Hierdoor komt zelfs de Schijf van Vijf binnen bereik. Als vers verwerkte groenten in glas en blik daarin worden opgenomen, is dat een geweldige opsteker voor de hele branche! Daarnaast wordt er volop geïnnoveerd. Er zijn nieuwe producten, nieuwe verpakkingen en nieuwe recepturen. Stakeholders die voor onze industrie belangrijk zijn worden met nieuwe campagnes geïnformeerd over de voordelen van verwerkte groenten en fruit.

De organisatie van de groenten- en fruitverwerkende industrie is stevig neergezet. Voor de grondstoffenorganisatie werken telers en fabrikanten samen binnen Teelt Overleg Groenten (TOG). De TOG functioneert nu alweer enkele jaren en er lopen veel programma's die zich richten op de duurzame teelt van groenten. De TOG heeft inmiddels ook een brug geslagen naar Europa. Informatie over een duurzame en effectieve grondstoffenorganisatie wordt uitgewisseld met o.a. organisaties van fabrikanten van telers in Frankrijk, België en Duitsland.

De lijnen in het arbeidsvoorwaardenbeleid zijn helder. Modernisering van de CAO, nieuw beleid gericht op de duurzame inzetbaarheid van werknemers en een concurrerende beloning. Zaken

die er voor zorgen dat de groente- en fruitverwerkende industrie een aantrekkelijke bedrijfstak blijft om in te werken. Door het vervallen van de VUT-regeling is het moment waarop het actieve dienstverband kan worden beëindigd enorm verschoven. De pensioenleeftijd ligt nu op 68 jaar! Passend beleid is dus echt noodzakelijk om de werknemer gezond de pensioengerechtigde leeftijd te laten halen.

De energietransitie zal ook grote impact hebben op onze bedrijfstak. In de VIGEF-ledenvergadering van eind januari 2018 is dan ook uitgebreid aandacht gegeven aan de klimaatvoorstellen en de gevolgen daarvan voor onze sector. De voortzetting van de samenwerking met RVO Nederland om deze energietransitie te realiseren is belangrijk.

De VIGEF werkt op tal van dossiers intensief samen met andere brancheorganisaties; om de consumptie van groenten en fruit te bevorderen en om samen sterker te staan als gesprekspartner bij relevante thema's en discussies in maatschappij en het bedrijfsleven. In [VIGEF jaarverslag 2017/2018](#) staat hierover meer informatie.

Convenantactiviteiten

Voor de komende convenantactiviteiten is het meerjarenplan 2017-2020 bepalend, waarin de deelnemers aan de meerjarenafspraken energie-efficiency groente- en fruitverwerkende industrie aangeven wat de voorgenomen besparingen zijn voor de periode 2017-2020.

De besparingsmaatregelen zijn onderverdeeld in zekere, voorwaardelijke en onzekere maatregelen en hebben betrekking op het verwerkingsproces, de keten en op het gebruik van duurzame energie.

Voorgenomen besparing per subcategorie in TJ (incl. onzeker)

	Zeker	Voorwaardelijk	Onzeker	Totaal
Procefefficiency	72	132	21	224
Ketenefficiency	23	13	0	36
Duurzame energie	6	0	14	20
Totaal	100	144	35	280
Totaal voorgenomen besparing: zeker + voorwaardelijk				245

Maatregelen met een groot effect

Van de maatregelen met een groot effect vallen de volgende op:

Strategische maatregelen:	19 TJ waarvan 10 zeker en 9 voorwaardelijk
Warmtewisselaars:	37 TJ waarvan 3 zeker en 34 voorwaardelijk
Waterzuivering/afvalwater/waterdistributie:	22 TJ waarvan 3 zeker en 19 voorwaardelijk
Levering van biotische afval- en reststoffen:	10 TJ waarvan 7 zeker en 3 voorwaardelijk
Zonnepanelen:	14 TJ waarvan 0 zeker en 14 voorwaardelijk.

Ruim 63 procent van de voorgenomen besparingen vallen in de categorieën voorwaardelijk en onzeker. Hiermee is ook de brug geslagen naar de toekomst van het energiebesparingsproject.

Van energiebesparing naar CO2 reductie

De focus zal in de komende jaren liggen op CO₂-reductie in plaats van energiebesparing alleen. Uiteraard levert energiebesparing CO₂-reductie, maar daarnaast krijgt de industrie de taak om van fossiele brandstoffen over te stappen naar duurzame opgewekte energie.

Wat zijn de opgaven voor de periode 2017-2010

1. Marsroute voor de energietransitie

Het MJA project dat begin jaren negentig in de vorige eeuw is gestart gaat over in het klimaatbeleid van de Nederlandse overheid. Om hieraan invulling te geven zal de Nederlandse groente- en fruitverwerkende industrie een lange termijn visie ("een marsroute") opstellen naar hoe de energietransitie in deze sector moet gaan plaatsvinden.

2. Project warmte cascadering

Onderdeel van deze marsroute is het vervangen van fossiele brandstoffen door elektriciteit. Een voorzet hierop is al gegeven in de jaarlijkse MJA bijeenkomst waarin is voorgesteld om de geproduceerde warmte te rangschikken. Lage temperatuur warmte zou kunnen worden opgewekt met behulp van elektriciteit in plaats van met gas. Voor de vraag naar warmte op hoge temperaturen moeten oplossingen op maat worden gevonden. Deze "warmte cascadering" kan breed in de levensmiddelindustrie worden uitgevoerd. VIGEF zal hiervoor samenwerking zoeken met andere brancheorganisaties zoals de NEBAFA (vereniging van de Nederlandse fabrikanten van bakkerijgrondstoffen), de VAVI (vereniging van de Nederlandse aardappelverwerkende industrie) en Koffie & Thee Nederland.

3. Energiebesparing én energiezorgsystemen

Energiebesparing blijft een lange termijn streven. Energiesparing betekent ook CO₂-reductie. Een energiezorgsysteem is een basisvoorwaarde voor de realisatie van energiebesparingsdoelstellingen. Uit de inventarisatie onder de MJA deelnemers blijkt dat energiezorg door praktisch alle deelnemers wordt uitgevoerd maar dat er nog wel verbeteringen mogelijk zijn. Het streven in deze MJP periode is om sowieso er voor te zorgen dat alle MJA deelnemers de basischeck energiezorg hebben uitgevoerd en daar optimaal gebruik van maken.

Hoofdstuk 1. Inleiding

Dit rapport bevat de resultaten van uw sector in het kader van het MJA3-convenant. De grafieken in hoofdstuk 2 tot en met 6 geven u overzichten van:

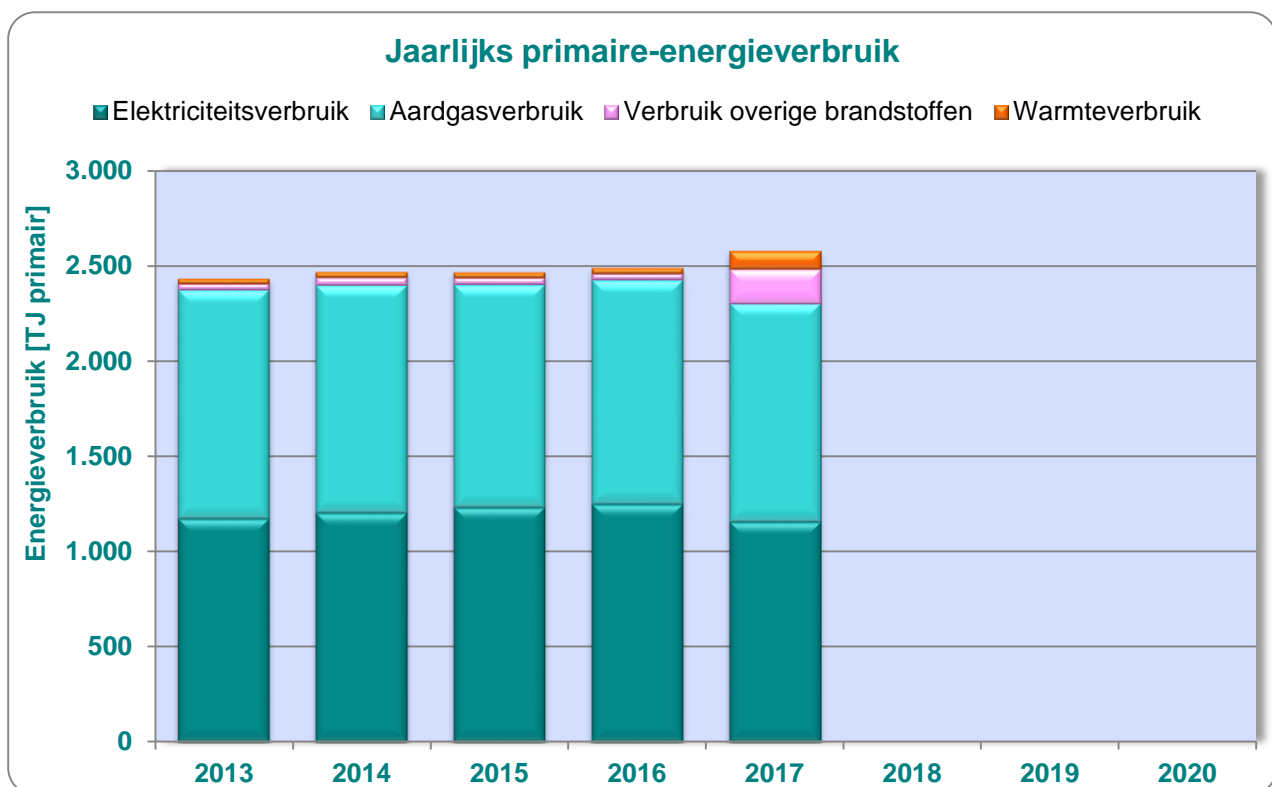
- De ontwikkeling van het energieverbruik van uw sector vanaf 2013.
- De verklaring van de verandering in energieverbruik ten opzichte van vorig jaar.
- De stand van zaken wat betreft energiezorg.
- De spiegeling ten opzichte van de sectordoelstelling 2017-2020 van uw sector.
- De ontwikkeling van het effect van de PE-, KE- en DE-maatregelen vanaf 2013, waarbij alle relevante gegevens vanaf 2005 zijn meegenomen.

Hoofdstuk 7 geeft de achterliggende informatie weer in tabellen.

Dit sectorrapport is opgesteld op basis van de door bedrijven aangeleverde gegevens in het kader van de jaarlijkse MJA-monitoring. De berekeningen in dit rapport zijn gebaseerd op de methodiek energie-efficiency zoals die is afgesproken in het MJA3-convenant. Details over de methodiek kunt u vinden op de website van RVO.nl.

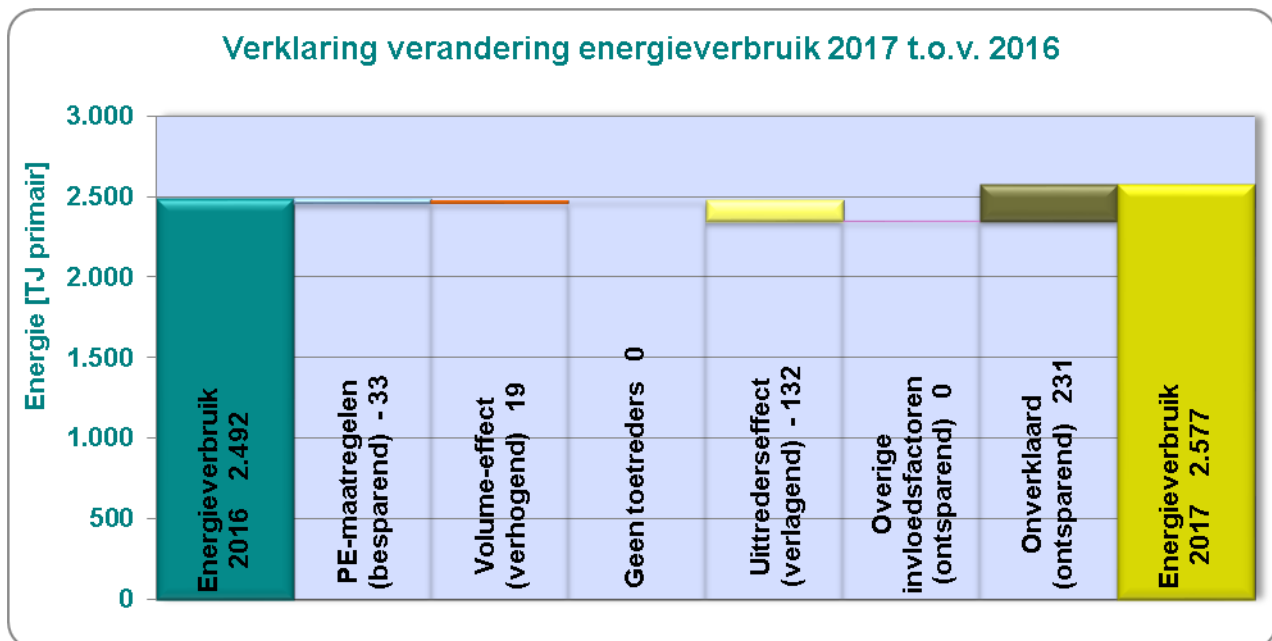
Hoofdstuk 2. Overzicht ontwikkeling energieverbruik

Onderstaande grafiek laat het jaarlijkse energieverbruik van uw sector vanaf 2013 zien.

Hoofdstuk 3. Verklaring verandering energieverbruik

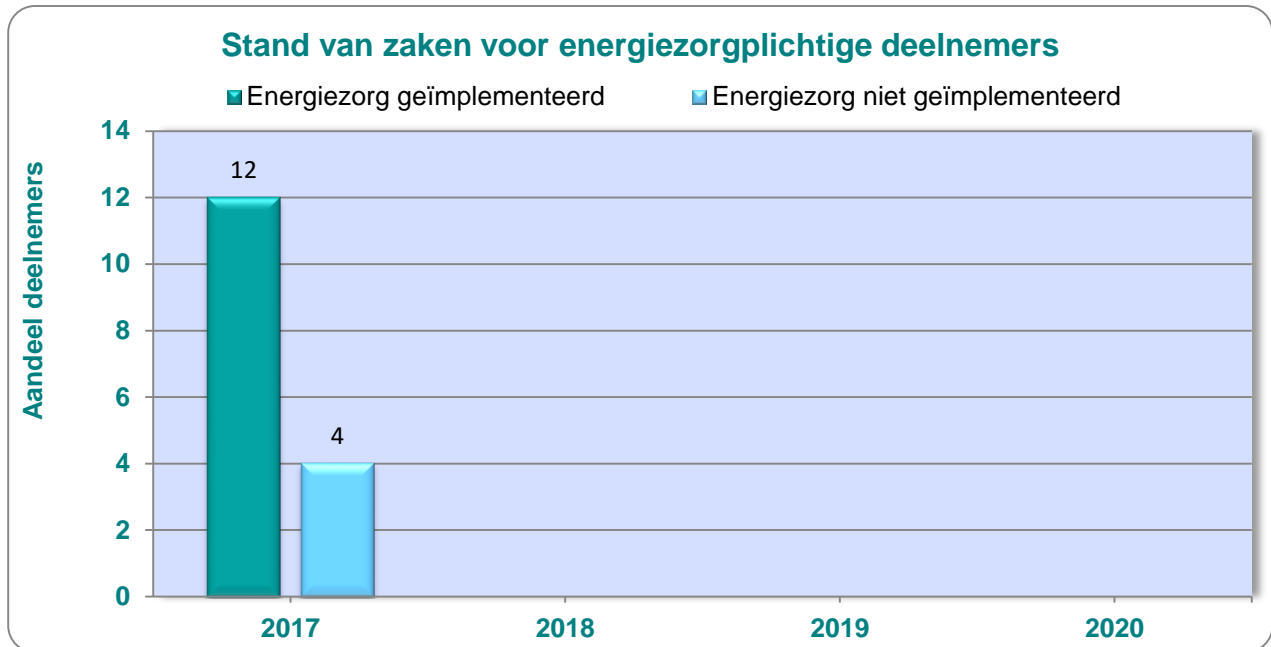
Onderstaande grafiek geeft aan in welke mate verschillende factoren de verandering in het energieverbruik tussen het verslagjaar en het jaar daarvóór verklaren.

Maatregelen in het proces (*PE-maatregelen*) hebben een besparend effect tot doel (het relatieve energieverbruik wordt minder). Het *Volume-effect* (effect door verschil in productiehoeveelheid) is verhogend (meer energieverbruik) bij hogere productie of verlagend bij lagere productie. Het deel *Overige invloedsfactoren* is de optelsom van alle invloedsfactoren die de sector heeft gerapporteerd, zoals hogere/lagere capaciteitsbezetting ten opzichte van vorig jaar of gunstige/ongunstige weersomstandigheden ten opzichte van vorig jaar. Deze optelsom kan uiteindelijk besparend of ontsparend zijn. De post *Onverklaard* is de restpost. Deze restpost is besparend wanneer het berekende energieverbruik in het monitoringjaar (de optelsom van de eerste posten in de grafiek) hoger is dan het werkelijke energieverbruik. De restpost is ontsparend wanneer het berekende energieverbruik lager is dan het werkelijke energieverbruik. Hoe kleiner de restpost, des te beter het werkelijke energieverbruik in de sector is verklaard.

Hoofdstuk 4. Stand van zaken energiezorg

Deelnemers aan het MJA-convenant zijn verplicht om binnen drie jaar een volwaardig energiezorgsysteem te hebben geïmplementeerd. In onderstaande grafiek is aangegeven hoeveel bedrijven met een energiezorgplicht al dan niet een volwaardig energiezorgsysteem hebben geïmplementeerd.

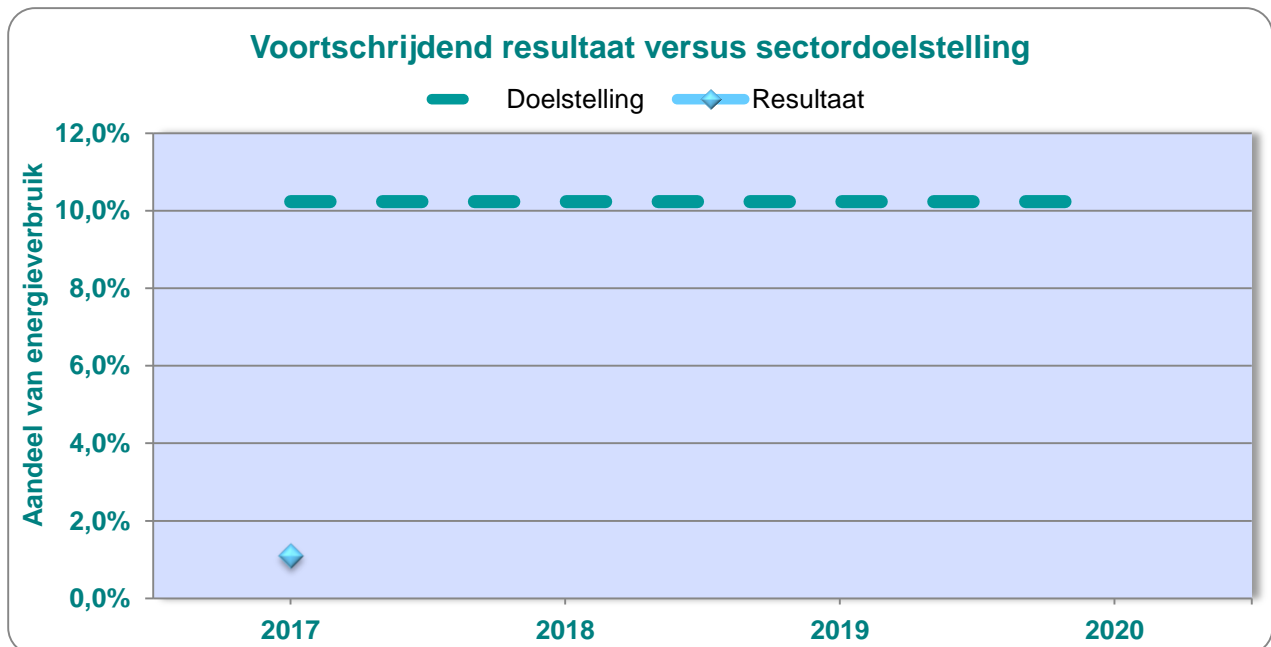

Energiezorg

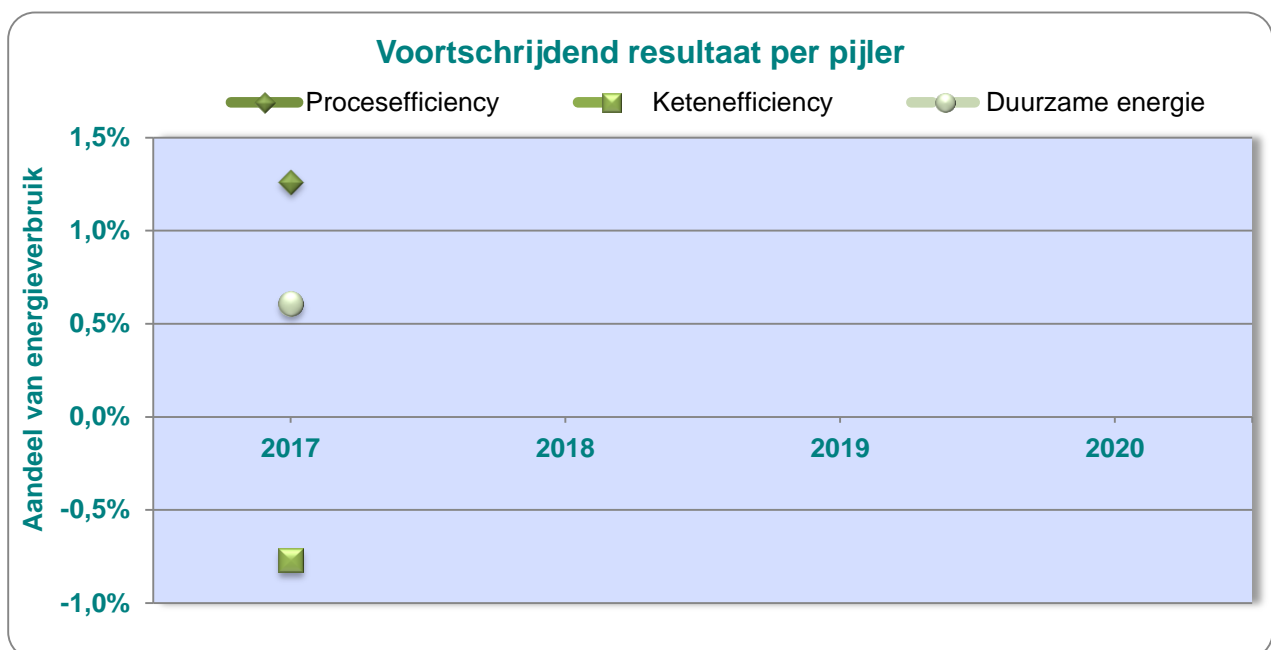
- Aantal deelnemers met een energiezorgplicht: 16
- Aantal deelnemers met een volwaardig energiezorgsysteem: 12
- *Waarvan gecertificeerd voor ISO 50001:* 0
- *Waarvan gecertificeerd voor ISO 14001 met energieparagraaf:* 4
- *Waarvan alle basischeck-energiezorgvragen positief beantwoord:* 8
- Aantal deelnemers zonder volwaardig energiezorgsysteem: 4

Hoofdstuk 5. Spiegeling aan de sectordoelstelling

De eerste grafiek hieronder geeft de jaarlijkse ontwikkeling aan van het effect van de getroffen EEP-maatregelen binnen de sector ten opzichte van 2016, het jaar voorafgaand aan de beschouwde EEP-periode. De horizontale lijn is de sectordoelstelling voor 2020 op basis van zekere en voorwaardelijke maatregelen.

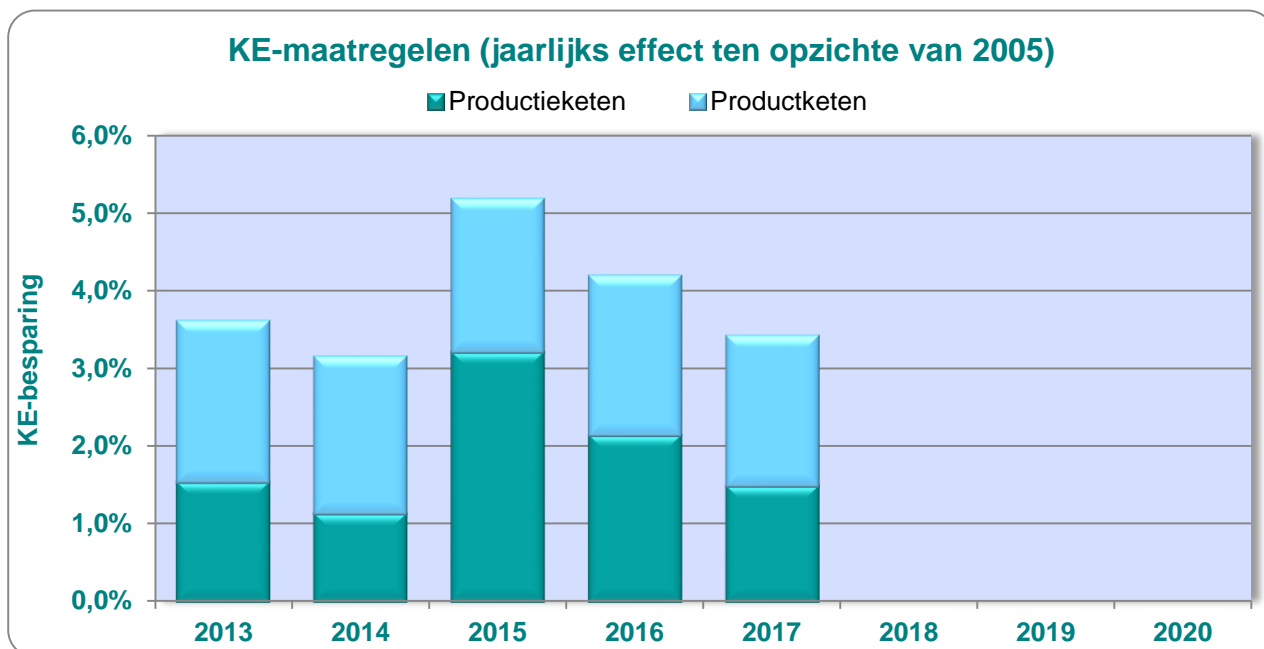
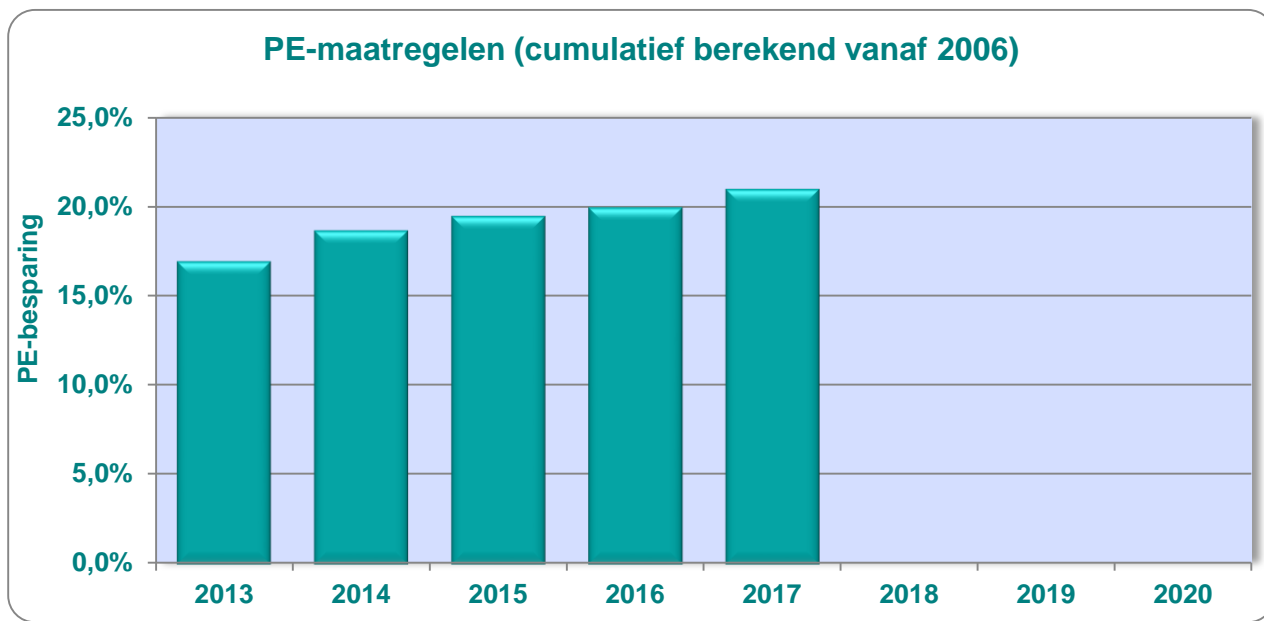

De MJA3 kent drie hoofdpijlers: procesefficiency (PE), ketenefficiency (KE) en duurzame energie (DE). Uitsplitsing van de resultaten naar de verschillende hoofdpijlers levert onderstaande grafiek op. Ook hier worden de jaarlijkse cijfers gepresenteerd ten opzichte van 2016.

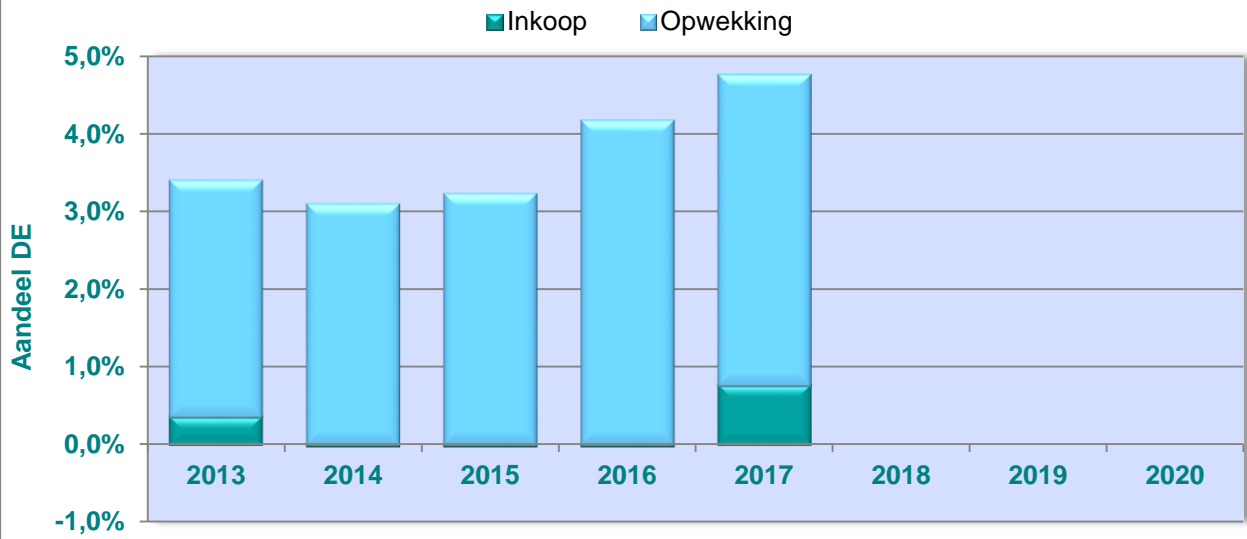

Hoofdstuk 6. Resultaten per pijler

Onderstaande grafieken geven de jaarlijkse effecten per pijler vanaf 2013 weer, met de kanttekening dat alle relevante gegevens vanaf 2005 in de berekeningen van de resultaten zijn verwerkt. Ketenefficiency is daarbij onderverdeeld in twee categorieën: deelketen productie en deelketen product. Voor duurzame energie is eveneens een splitsing mogelijk: inkoop en (eigen) opwekking. De resultaten zijn aangegeven als percentage van het energieverbruik van de sector.

DE-maatregelen (jaarlijks effect ten opzichte van 2005)

Hoofdstuk 7. Tabellen

De eerste tabel hieronder bevat de gerapporteerde gegevens over het jaarlijkse energieverbruik en de uitgevoerde maatregelen vanaf 2013.

De tweede tabel geeft een overzicht van het effect van geplande en gerealiseerde maatregelen op jaarbasis ten opzichte van 2016. Er is daarbij niet gecorrigeerd voor gewijzigde omstandigheden (bijvoorbeeld het productieniveau). Alle waarden in tabel 1 en 2 zijn in TJ primair per jaar.

De derde tabel geeft een overzicht van alle bedrijven die vanaf 2005 hebben gerapporteerd. Van deze bedrijven zijn alle beschikbare cijfers vanaf 2005 tot en met 2017 in het sectorrapport verwerkt. In de derde kolom is per bedrijf aangegeven of de gegevens over 2017 in dit rapport zijn meegenomen.

Tabel 1 Energie- en besparingscijfers.

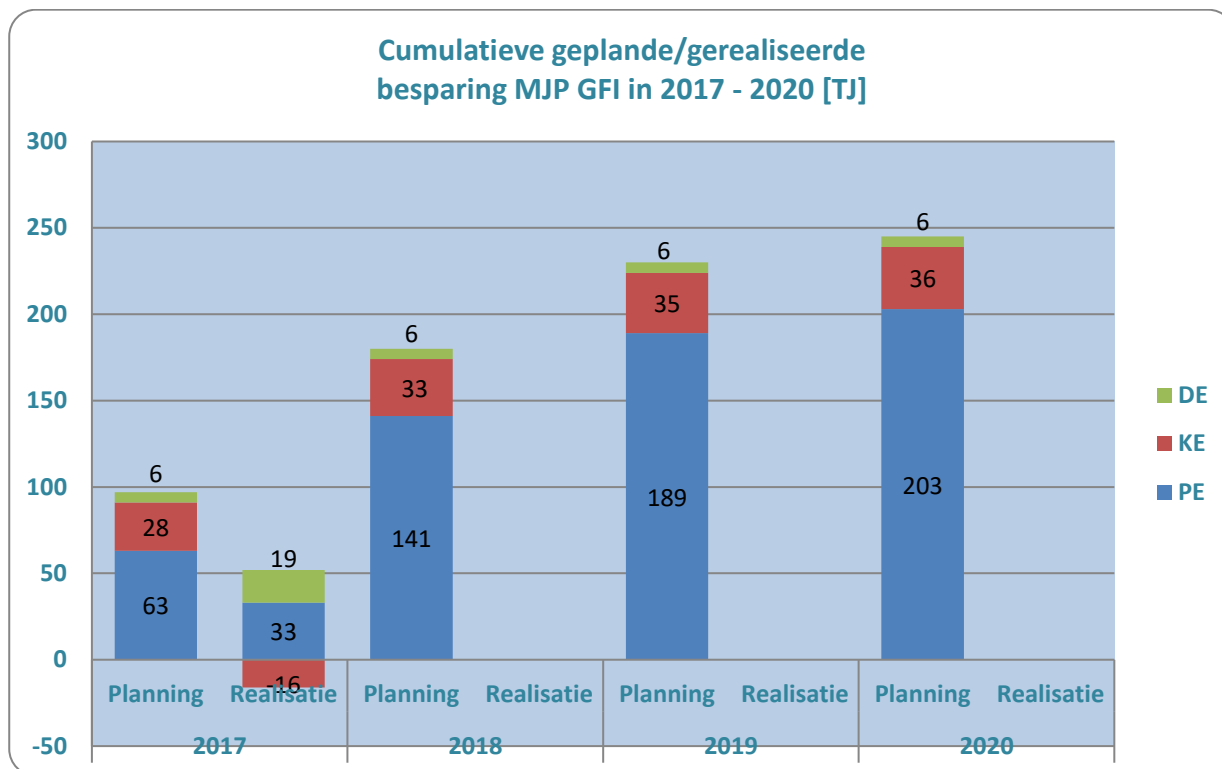
Resultaten per jaar [TJ]	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Werkelijk energieverbruik	2.437	2.471	2.470	2.492	2.577			
Besparing door PE-maatregelen	43	52	25	15	33			
KE-besparing in de productieketen	42	33	84	58	43			
KE-besparing in de productketen	52	51	49	52	51			
Inkoop van duurzame energie	9	0	0	0	20			
Opwekking van duurzame energie	80	82	85	110	109			

Tabel 2 Effecten van uitgevoerde maatregelen in 2017.

Categorie	Subcategorie	Effect [TJ] ten opzichte van 2016	
		Verwacht eindresultaat in 2020 (sectordoelstelling)	Gerealiseerd jaarlijks effect t/m verslagjaar
Procesefficiency	Procesmaatregelen	129	23
	Installaties en gebouwen	50	7
	Energiezorg en gedragsmaatregelen	5	1
	Strategische projecten	19	2
	Subtotaal procesefficiency	203	33
Ketenefficiency	Maatregelen in de productieketen	13	-15
	Maatregelen in de productketen	23	-1
	Subtotaal ketenefficiency	36	-16
Duurzame energie	Inkoop van duurzame energie	5	20
	Opwekking van duurzame energie	1	-1
	Subtotaal duurzame energie	6	19
Totaal		245	36

In onderstaande figuur is de cumulatieve geplande en gerealiseerde absolute besparing in de MJP periode 2017-2020 weergegeven. De geplande besparing is de som van alle zekere en voorwaardelijke maatregelen, de gerealiseerde besparing is de som van uitgevoerde zekere, voorwaardelijke, onzekere, aanvullende en langlopende (uit vorige EEP-perioden) KE- en DE-maatregelen.

De laatste tabel geeft een overzicht van alle bedrijven die vanaf 2005 hebben gerapporteerd. Van deze bedrijven zijn alle beschikbare cijfers vanaf 2005 tot en met 2016 in het sectorrapport verwerkt. In de vierde kolom is per bedrijf aangegeven of de gegevens over 2016 in dit rapport zijn meegenomen.

Tabel 3 Deelnemende bedrijven binnen de sector inclusief (historische) uittreeders.

Onderneming	Bedrijfsnaam	Vestigingsplaats	Status in 2017	Meegenomen in 2017
Aarts Conserven BV	Aarts Conserven BV	Lottum	Deelnemer	Ja
ARDO BV	ARDO BV	Zundert	Deelnemer	Ja
Baltussen Conservenfabriek BV	Baltussen Conservenfabriek BV	Driel	Deelnemer	Ja
Coroos Conserven BV	Coroos Conserven BV	Kapelle	Deelnemer	Ja
Coroos Productie BV	Coroos Productie BV	Geldermalsen	Deelnemer	Ja
Döhler Holland BV	Döhler Holland BV	Oosterhout	Deelnemer	Ja
Geurts Conservenfabriek BV	Geurts Conservenfabriek BV	Dodewaard	Deelnemer	Ja
H.J. Heinz Holding BV	H.J. Heinz Holding BV	Elst	Deelnemer	Ja
Laarakker Groenteverwerking BV	Laarakker Groenteverwerking BV	Well (L.)	Deelnemer	Ja
	EcoFuels	Well (L.)	Deelnemer	Ja
Lutèce	Lutèce Horst	Horst	Deelnemer	Ja
	Lutèce Velden	Velden	Deelnemer	Ja
Nederlands Glorie Conserven BV	Hak BV	Giessen	Deelnemer	Ja
Oerlemans Foods Nederland BV	Oerlemans Foods Broekhuizenvorst	Broekhuizenvorst	Deelnemer	Ja
	Oerlemans Foods BV Locatie Waalwijk	Waalwijk	Deelnemer	Ja
Prochamp BV	Prochamp BV	Velddriel	Deelnemer	Ja